

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّآلِ مُحَمَّدٍ وَّعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

کتاب کار آموزش خط تحریری

اجرای
آزمایشی

پایه ی ششم
دوره ی دوم ابتدایی

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

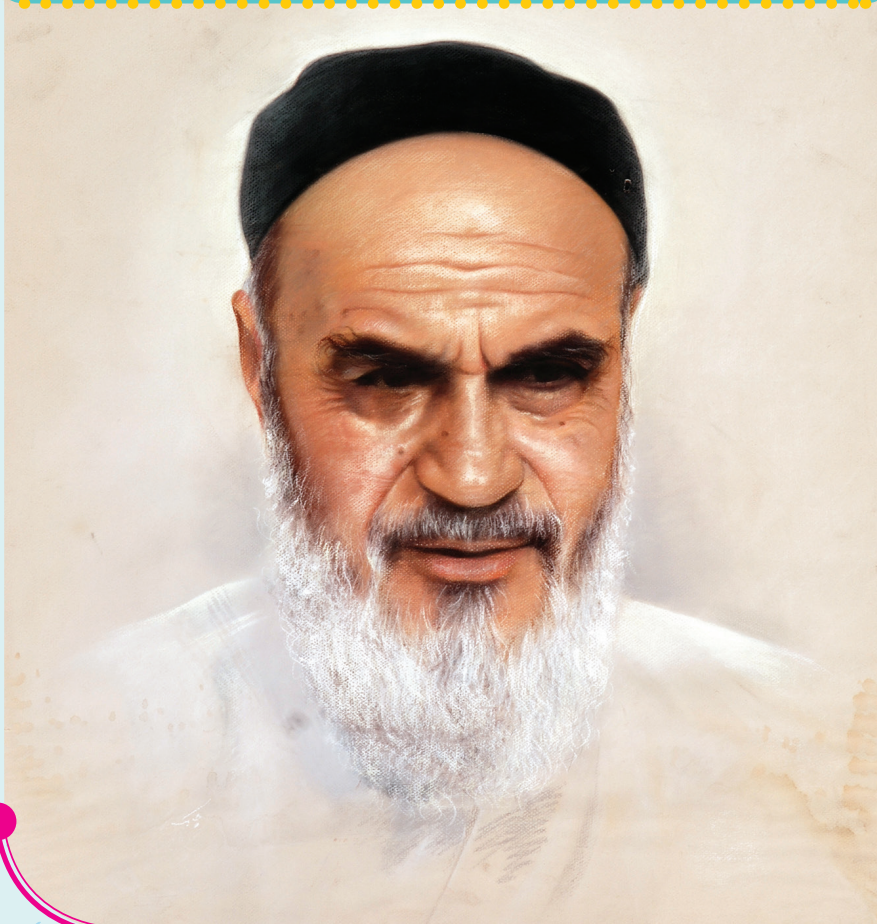
نام کتاب:	کتاب کار آموزش خط تحریری (اجرای آزمایشی) - پایهی ششم - ۶۰۸
پدیدآورنده:	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف:	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطی نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف:	مینو آیت‌اللهی، رحمت امینی، محمد خدادادی مترجم‌زاده، سید عبدالمجید شریف‌زاده، محمد شهبازی، حمید محمدقاهری، معصومه فرحوش و سید محمدحسین نواب (اعضای شورای برنامه‌ریزی)
مدیریت آماده‌سازی هنری:	رضا صفری و مینو آیت‌اللهی (مؤلفان)
شناسه افزوده آماده‌سازی:	اداره‌ی کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
نشانی سازمان:	احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - جواد صفری (مدیر هنری) - مجتبی زند (طراح گرافیک) - مهلامرغسوی (مفحه‌آرا) - مریم کیوان (طراح جلد) - فاطمه محسنی، حسین چراغی، زهرا رشیدی مقدم، مریم دهقان‌زاده، فریبا سیر و سیما لطفی (امور آماده‌سازی)
ناشر:	تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
چاپخانه:	تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
سال انتشار و نوبت چاپ:	وبگاه: www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir
	شرکت افست: تهران - کیلومتر ۴ جاده‌ی آجلی، پلاک ۸، تلفن: ۷۷۳۳۹۰۹۳
	دورنگار: ۷۷۳۳۹۰۹۷، مندرج پستی: ۴۹۷۹-۱۱۱۵۵، وبگاه: www.offset.ir
	شرکت افست «سهامی عام»
	چاپ اول ۱۴۰۴

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

خط نیکو به روشن شدن حق و حقیقت می افزاید.

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)

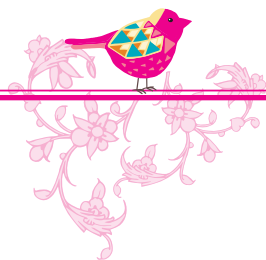
نهج الفصاحه، حدیث ۱۵۴۱

فهرست

- درس اول: مروری بر آموخته‌های قبل ۱۱
- درس دوم: سایر اتصالات حروف ۱۴
- درس سوم: سایر اتصالات حروف ک، گ - ه - م ۲۱
- درس چهارم: سایر اتصالات حروف س، ش - ص، ض - ع، غ ۲۵
- درس پنجم: زیبانویسی متن ۲۹
- درس ششم: زیبانویسی متن ۳۲
- درس هفتم: زیبانویسی متن ۳۴

درس هشتم: زیبانویسی متن ۳۶

درس نهم: زیبانویسی متن ۳۸

درس دهم: چهره ماندگار ۴۱

درس یازدهم: زیبانویسی متن ۴۴

درس دوازدهم: زیبانویسی متن ۴۷

درس سیزدهم: زیبانویسی متن ۵۱

درس چهاردهم: زیبانویسی متن ۵۳

در پایه‌ی چهارم چگونگی نوشتن حروف الفبا به خط نستعلیق تحریری را آموختید و کلماتی را نیز با استفاده از این خط، مشق کردید. در پایه‌ی پنجم نیز با برخی اتصالات حروف و چگونگی قرار گرفتن آنها در ابتدا، میانه یا انتهای کلمات آشنا شدید.

اکنون در پایه‌ی ششم وقت آن فرارسیده تا آموخته‌هایتان را به کارگیری و متن‌نویسی را بیاموزید. برای رسیدن به این مهم لازم است به نحوه‌ی چیدمان کلمات و سطرها توجه کنید. علاوه بر این، فضای صفحه و جای قرار گرفتن متن در آن را نیز مدنظر قرار دهید. به عبارتی لازم است بیشتر به **چیدمان کلمات در سطر، نظم سطرها در صفحه، فاصله‌گذاری مناسب و جایگاه متن در کاغذ** توجه کنید. شما می‌توانید علاوه بر نمونه‌های ارائه شده در کتاب کار، متن‌های دیگر مورد علاقه‌ی خود را نیز به همین شکل نوشته و با خط نستعلیق تحریری ارائه دهید.

خط‌های زیبا را خوب نگاه کنید و در حد توان زیبانویسی را در دستور کار قرار دهید. خواهید دید که این کار به راحتی از شما بر خواهد آمد. فقط به اندکی توجه، حوصله و تلاش نیاز است. سعی کنید از این به بعد هر متنی را با خط زیبا بنویسید. خط تحریری فقط یادگیری شکل درست حروف و زیبانویسی نیست؛ فرصتی است برای پرورش دقت، تمرکز، صبر و سلیقه‌ی شما آینده‌سازان ایران.

معلم گرامی

همان طور که می‌دانید آموزش خط تحریری از پایه‌ی چهارم با هدف «تقویت مهارت نوشتاری» و «پرورش ذائقه زیباشناسی» دانش‌آموزان طراحی شده است. پایه‌ی ششم، آخرین مرحله از آموزش رسمی خط نستعلیق تحریری در دوره‌ی ابتدایی است. در این پایه دانش‌آموزان در مرحله‌ی تثبیت و به‌کارگیری مهارت‌های آموخته شده خط تحریری در سال‌های گذشته هستند. آنها در دو سال گذشته با ساختار حروف و اتصالات آشنا شده‌اند و آماده‌اند تا در این پایه، نوشتن متن‌های کامل را تمرین کنند و مهارت زیبانویسی را به‌صورت کاربردی در نوشتار روزمره به کار گیرند.

کتاب پیش‌رو با تکیه بر تمرین‌های هدفمند و سیر تکاملی حروف و کلمات، سعی دارد مهارت تحریری دانش‌آموز را از سطح پایه به‌سوی نوشتن روان و زیبا سوق دهد. علاوه بر این، کتاب حاضر، با تمرکز بر تقویت مهارت‌های حرکتی، نظم‌دیداری، و خلاقیت نوشتاری، مسیر رشد واقعی را پیش روی دانش‌آموز قرار می‌دهد. هدف، دستیابی به خطی مستقل، خوانا و زیباست. لازم است در تمامی دروس، بر **زیبانویسی و نگارش دقیق** تأکید داشته باشید. پیشنهاد می‌شود گاهی متنی مشترک برای تحریر در کلاس ارائه شود تا با ایجاد **رقابت سالم**، انگیزه نوشتن زیبا در دانش‌آموزان افزایش یابد. همچنین می‌توانید در فعالیت‌های گروهی مدرسه، از دانش‌آموزان خوش خط استفاده کنید. ارائه‌ی نمونه برتر خوشنویسی علاوه بر اینکه سبب تشویق دانش‌آموزان برتر می‌شود، به دیگر دانش‌آموزان نیز کمک می‌کند تا از الگوهای مناسب در میان دوستان و هم‌کلاسی‌های خود پیروی کنند. توصیه می‌شود تمرین‌ها به‌صورت منظم، اما با انعطاف، انجام شوند

و دانش‌آموزان در نوشتن متون شخصی نیز تشویق گردند. در این پایه، انگیزه‌بخشی، حس خودارزشی و آشنایی با زیبایی در خط، از اهمیت بالایی برخوردار است.

از آنجا که خط تحریری، ارتباطی مستقیم با حس زیباشناسی، آرامش ذهن و تمرکز دارد، پیشنهاد می‌شود فضای آموزش، همراه با آرامش، حمایت عاطفی و تشویق باشد. تمرین‌های کتاب می‌توانند با مشق متن‌های آزاد، کپی‌نویسی از متون دلخواه و نوشتن شخصی همراه شوند تا کاربرد خط در زندگی واقعی برای دانش‌آموز ملموس‌تر شود.

این کتاب، نه تنها پایان یک مسیر، بلکه آغاز نگاهی تازه به نوشتن است؛ نوشتنی برخاسته از جان و دل و شکل‌دهنده منش تفکر و شخصیت.

نظرسنجی کتاب درسی

والدین محترم

خط تحریری، در کنار خوانایی و زیباشناسی، بستری برای رشد دقت، صبر، توجه به جزئیات و آرامش است. اکنون فرزند شما در پایه‌ی ششم قرار دارد، جایی که آموزش رسمی خط نستعلیق تحریری در دوره‌ی ابتدایی به پایان می‌رسد. اما این پایان، آغازی است برای کاربرد خلاقانه و مستقل مهارت نوشتن.

فرزندان ما در این پایه، باید بتوانند آموخته‌های خود را در قالب متن‌های کامل و زیبا به کار گیرند و به مرحله‌ای از توانمندی برسند که نوشتار ایشان زیبا، خوانا و منظم باشد. آنچه امسال تمرین می‌شود، فراتر از مهارت نوشتاری صرف است؛ ما با هدف تقویت روحیه‌ی نظم، پرورش ذوق و سلیقه‌ی دیداری و زیباشناسی و آرام‌سازی ذهن و جسم کودک به سراغ خط می‌رویم.

در این مسیر، نقش حمایت‌گرانه و تشویق‌کننده‌ی خانواده بسیار مهم است. توصیه می‌شود محیطی آرام و پرانرژی برای تمرین‌های منظم فراهم آورید و فرزندتان را به نوشتن هر متنی، از نامه تا دل‌نوشته با خط زیبا تشویق کنید. اگر امکان‌پذیر است، بازدید از نمایشگاه‌های خط، موزه‌ها یا کتاب‌های خطی را در برنامه بازدیدهای خانوادگی قرار دهید. همچنین فرزند خود را به نوشتن با دقت و حوصله تشویق کنید و از تمرین‌های روزانه او با خوشرویی و تحسین، استقبال نمایید. حمایت و همراهی شما، انگیزه‌ای قوی برای پیشرفت او خواهد بود.

احساس خودباوری، اعتماد به نفس و عزت نفس در کنار مهارت زیبانویسی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. آشنایی با این میراث فرهنگی و هنری به فرزند شما کمک می‌کند درباب خط زیبا، میراثی است ماندگار و هر لحظه تمرین خوشنویسی، فرصتی است برای ساختن آینده‌ای روشن‌تر.

دشمن است به هر دین سبک
 در دامن مهتاب
 کاین جان دین دارم دین سید
 که دلزد در سر غوریه چای می خیز
 تو هم از محبت بهرین دین سبک
 بهر وجه مهتاب غم از هر نشیبه
 که تو از آینه محبت بغی را سبک
 من کو طلع غم در تو قلم دیدن
 بود از گل که سر او در میان سبک
 با سخن خازنه است بگو می کند
 که گشته شک زانچون لب شیرین
 اگر غم نصف دهرستی خیز
 از برشته کپیام آرد فردین
 نه بهر دین که ازین محبت نه
 با و دین ز کین بهشت سبک

مروری بر آموخته‌های قبل

پیش از این در کلاس چهارم آموختیم که تحریر حروف الفبا به خط نستعلیق چگونه است.

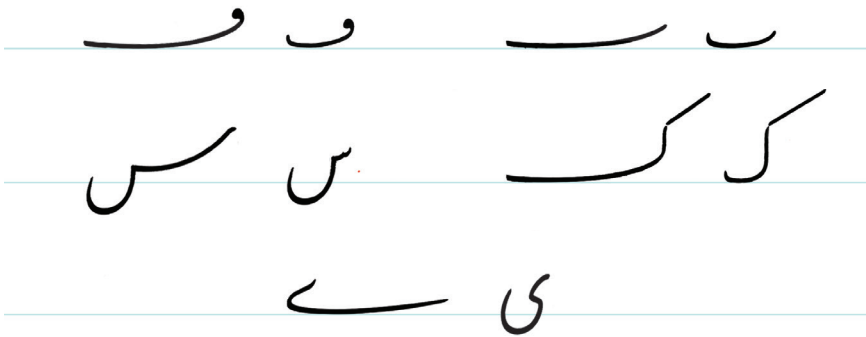
ا ب ر د د و ه ط

و ک س ص ع ن ل

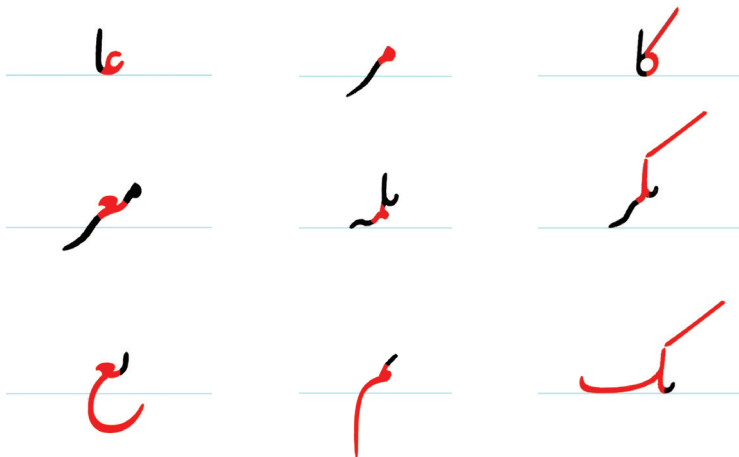
ح و م ی

همچنین آموختیم برخی حروف را می‌شود علاوه بر ساده‌نویسی به شکل کشیده (مد) نیز نوشت.

در کلاس پنجم موضوع درس‌ها **اتصالات حروف** بود. حروف وقتی در کنار هم قرار می‌گرفتند تا کلمه‌ای ساخته شود ممکن بود بسته به محل قرار گرفتن و شکل حروف قبل و بعد به چند شکل نوشته شوند.

به‌طور کلی حروف یا در ابتدای کلمه یا در میانه‌ی کلمه و یا در انتهای کلمه می‌آیند. در میان حروف الفبا حروف الف، واو، دال و ذال وقتی در ابتدای کلمه می‌آید به همان شکل حرف تنها نوشته می‌شوند چون نمی‌چسبند.

ادب درس ذکر ورق

اما در میانه و انتها بسته به اینکه به حرف قبل یا بعد بچسبند، ممکن است به شکل مفرد یا شکل دیگری بیایند.

چاه زیبا وحید پذیرفت سواد سوت

بقیه‌ی حروف الفبا چون هم در ابتدا، هم در میانه و هم در انتها به حروف دیگر می‌چسبند، در هر سه حالت به شکل‌های مختلف نوشته می‌شوند.

صورت اصرار شاخص

البته این حروف علاوه‌بر شکل متصل، به‌صورت تنها نیز در انتهای کلمه نوشته می‌شوند.

ایران مادی انجام آینه

سایر اتصالات حروف

هر چند پرکاربردترین اتصالات حروف در کتاب پنجم به شما آموزش داده شد اما برخی حروف، شکل‌های دیگری نیز در هنگام چسبیدن به حروف دیگر دارند که در این درس و درس بعد به آنها خواهیم پرداخت.

اتصالات حروف ب، پ، ت، ث - ن - ی که پیش‌تر آموختید:

شیب حرکت اول تندتر

دهانه به اندازه‌ی یک نقطه

شیب حرکت دوم کمتر

مثل الف و با ارتفاع یک صفر

دهانه به اندازه‌ی یک نقطه

با قوس ملایم نوشته شود

سایر اتصالات حروف ب، پ، ت، ث - ن - ی

ر

ی

ح

ز

م

دندانه‌ی شاخص

اتصالات در حروف ب، پ، ت، ث - ن - ی کاملاً شبیه هم هستند یعنی با جابه‌جایی نقطه می‌توانیم از هر کدام از این اتصالات برای حروف فوق استفاده کنیم.

با کمک کلمات کمرنگ سرمشق را بازنویسی کنید و در سطر آخر سعی کنید خودتان
سرمشق را شبیه نمونه‌ی اولیه بنویسید.

اَهر تَمرین مَنار نَمایش اَیمان یامَنے

اَهر تَمرین مَنار نَمایش اَیمان یامَنے

اَهر تَمرین مَنار نَمایش اَیمان یامَنے

اَهر تَمرین مَنار نَمایش اَیمان یامَنے

اَهر تَمرین مَنار نَمایش اَیمان یامَنے

اَهر تَمرین مَنار نَمایش اَیمان یامَنے

اَهر تَمرین مَنار نَمایش اَیمان یامَنے

اَهر تَمرین مَنار نَمایش اَیمان یامَنے

با کمک کلمات کم‌رنگ سرمشق را بازنویسی کنید و در سطر آخر سعی کنید خودتان
سرمشق را شبیه نمونه‌ی اولیه بنویسید.

ترابی سیادت‌ی جوانی زندگانی نانوائی کربلایی

ترابی سیادت‌ی جوانی زندگانی نانوائی کربلایی

ترابی سیادت‌ی جوانی زندگانی نانوائی کربلایی

ترابی سیادت‌ی جوانی زندگانی نانوائی کربلایی

ترابی سیادت‌ی جوانی زندگانی نانوائی کربلایی

ترابی سیادت‌ی جوانی زندگانی نانوائی کربلایی

ترابی سیادت‌ی جوانی زندگانی نانوائی کربلایی

ترابی سیادت‌ی جوانی زندگانی نانوائی کربلایی

با کمک کلمات کمرنگ سرمشق را بازنویسی کنید و در سطر آخر سعی کنید خودتان
سرمشق را شبیه نمونه‌ی اولیه بنویسید.

بحر تحت نحو نجات یحیٰ اِحباد

بحر تحت نحو نجات یحیٰ اِحباد

بحر تحت نحو نجات یحیٰ اِحباد

بحر تحت نحو نجات یحیٰ اِحباد

بحر تحت نحو نجات یحیٰ اِحباد

بحر تحت نحو نجات یحیٰ اِحباد

بحر تحت نحو نجات یحیٰ اِحباد

بحر تحت نحو نجات یحیٰ اِحباد

با کمک کلمات کم‌رنگ سرمشق را بازنویسی کنید و در سطر آخر سعی کنید خودتان
سرمشق را شبیه نمونه‌ی اولیه بنویسید.

تبریز تبر هسر قر پیروزی پیر

تبریز تبر هسر قر پیروزی پیر

تبریز تبر هسر قر پیروزی پیر

تبریز تبر هسر قر پیروزی پیر

تبریز تبر هسر قر پیروزی پیر

تبریز تبر هسر قر پیروزی پیر

تبریز تبر هسر قر پیروزی پیر

تبریز تبر هسر قر پیروزی پیر

با کمک کلمات کم‌رنگ سرمشق را بازنویسی کنید و در سطر آخر سعی کنید خودتان
سرمشق را شبیه نمونه‌ی اولیه بنویسید.

مَلِكْ كَبِيرْ عَنِيتْ پَنبْ عَیْبْ تَرْبِيتْ

مَلِكْ كَبِيرْ عَنِيتْ پَنبْ عَیْبْ تَرْبِيتْ

مَلِكْ كَبِيرْ عَنِيتْ پَنبْ عَیْبْ تَرْبِيتْ

مَلِكْ كَبِيرْ عَنِيتْ پَنبْ عَیْبْ تَرْبِيتْ

مَلِكْ كَبِيرْ عَنِيتْ پَنبْ عَیْبْ تَرْبِيتْ

مَلِكْ كَبِيرْ عَنِيتْ پَنبْ عَیْبْ تَرْبِيتْ

مَلِكْ كَبِيرْ عَنِيتْ پَنبْ عَیْبْ تَرْبِيتْ

مَلِكْ كَبِيرْ عَنِيتْ پَنبْ عَیْبْ تَرْبِيتْ

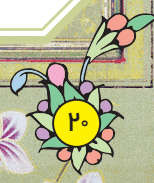
مَلِكْ كَبِيرْ عَنِيتْ پَنبْ عَیْبْ تَرْبِيتْ

مَلِكْ كَبِيرْ عَنِيتْ پَنبْ عَیْبْ تَرْبِيتْ

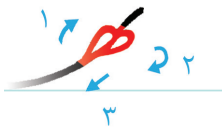
مَلِكْ كَبِيرْ عَنِيتْ پَنبْ عَیْبْ تَرْبِيتْ

مَلِكْ كَبِيرْ عَنِيتْ پَنبْ عَیْبْ تَرْبِيتْ

مَلِكْ كَبِيرْ عَنِيتْ پَنبْ عَیْبْ تَرْبِيتْ

سایر اتصالات حروف ک، گ، ه-م

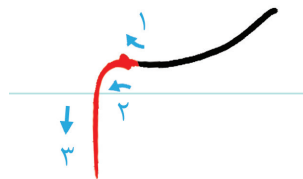
حرکت اول مانند ط و حرکت دوم مانند صاد

حرکت اول و دوم مانند دال خط نسخ و حرکت سوم مانند ف وسط است.

حرکت ه شبیه ویر گول به سمت داخل قوس دارد.

با کمک کلمات کمرنگ سرمشق را بازنویسی کنید و در سطر آخر سعی کنید خودتان
سرمشق را شبیه نمونه‌ی اولیه بنویسید.

کیلو گرمیر کباب هامون هاشور هاجر

کیلو گرمیر کباب هامون هاشور هاجر

کیلو گرمیر کباب هامون هاشور هاجر

کیلو گرمیر کباب هامون هاشور هاجر

کیلو گرمیر کباب هامون هاشور هاجر

کیلو گرمیر کباب هامون هاشور هاجر

کیلو گرمیر کباب هامون هاشور هاجر

کیلو گرمیر کباب هامون هاشور هاجر

با کمک کلمات کم‌رنگ سرمشق را بازنویسی کنید و در سطر آخر سعی کنید خودتان
سرمشق را شبیه نمونه‌ی اولیه بنویسید.

همسر همنر هلو هتاران بهار

همسر همنر هلو هتاران بهار

همسر همنر هلو هتاران بهار

همسر همنر هلو هتاران بهار

همسر همنر هلو هتاران بهار

همسر همنر هلو هتاران بهار

همسر همنر هلو هتاران بهار

همسر همنر هلو هتاران بهار

با کمک کلمات کمرنگ سرمشق را بازنویسی کنید و در سطر آخر سعی کنید خودتان
سرمشق را شبیه نمونه‌ی اولیه بنویسید.

م ر ا س م ق ا س م ر س م گ ر ا م م ی خ و ا ن م م ی آ ی د

م ر ا س م ق ا س م ر س م گ ر ا م م ی خ و ا ن م م ی آ ی د

م ر ا س م ق ا س م ر س م گ ر ا م م ی خ و ا ن م م ی آ ی د

م ر ا س م ق ا س م ر س م گ ر ا م م ی خ و ا ن م م ی آ ی د

م ر ا س م ق ا س م ر س م گ ر ا م م ی خ و ا ن م م ی آ ی د

م ر ا س م ق ا س م ر س م گ ر ا م م ی خ و ا ن م م ی آ ی د

م ر ا س م ق ا س م ر س م گ ر ا م م ی خ و ا ن م م ی آ ی د

م ر ا س م ق ا س م ر س م گ ر ا م م ی خ و ا ن م م ی آ ی د

سایر اتصالات حروف س، ش - ص، ض - ع، غ

سج

صحر

شجر

شجر

ع

با کمک کلمات کمرنگ سرمشق را بازنویسی کنید و در سطر آخر سعی کنید خودتان
سرمشق را شبیه نمونه‌ی اولیه بنویسید.

سجاده نفسی بازرسی صحرا صخره صحنه

سجاده نفسی بازرسی صحرا صخره صحنه

سجاده نفسی بازرسی صحرا صخره صحنه

سجاده نفسی بازرسی صحرا صخره صحنه

سجاده نفسی بازرسی صحرا صخره صحنه

سجاده نفسی بازرسی صحرا صخره صحنه

سجاده نفسی بازرسی صحرا صخره صحنه

سجاده نفسی بازرسی صحرا صخره صحنه

با کمک کلمات کم‌رنگ سرمشق را بازنویسی کنید و در سطر آخر سعی کنید خودتان
سرمشق را شبیه نمونه‌ی اولیه بنویسید.

حَریر حَرم خَبرِزه چَمدان حَمام اَحمد

حَریر حَرم خَبرِزه چَمدان حَمام اَحمد

حَریر حَرم خَبرِزه چَمدان حَمام اَحمد

حَریر حَرم خَبرِزه چَمدان حَمام اَحمد

حَریر حَرم خَبرِزه چَمدان حَمام اَحمد

حَریر حَرم خَبرِزه چَمدان حَمام اَحمد

حَریر حَرم خَبرِزه چَمدان حَمام اَحمد

حَریر حَرم خَبرِزه چَمدان حَمام اَحمد

حَریر حَرم خَبرِزه چَمدان حَمام اَحمد

حَریر حَرم خَبرِزه چَمدان حَمام اَحمد

با کمک کلمات کمرنگ سرمشق را بازنویسی کنید و در سطر آخر سعی کنید خودتان
سرمشق را شبیه نمونه‌ی اولیه بنویسید.

غریبه عرب عرومک عرفان غرور

غریبه عرب عرومک عرفان غرور

غریبه عرب عرومک عرفان غرور

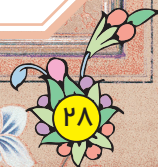
غریبه عرب عرومک عرفان غرور

غریبه عرب عرومک عرفان غرور

غریبه عرب عرومک عرفان غرور

غریبه عرب عرومک عرفان غرور

غریبه عرب عرومک عرفان غرور

زیبانویسی متن

در درس‌های قبل و درس‌های کتاب آموزش خط تحریری پایه‌ی چهارم و پنجم به ترتیب با زیبانویسی حروف الفبا و اتصالات حروف آشنا شدید و کلمات مختلفی را مشق کردید.

همچنین در کتاب پایه‌ی پنجم، کم‌کم چیدمان کلمات در کنار هم را با نوشتن سطرهای کوتاه تمرین کردید و با ترکیب سطر آشنا شدید.

ترکیب: اصطلاحی در خوشنویسی است که در واقع همان شکل است و به نحوه‌ی قرار گرفتن کلمات در کنار هم و چیدمان کلمات، سطرها و متن گفته می‌شود.

اکنون و در ادامه درس‌های کتاب به نوشتن متن‌های طولانی‌تر و ترکیب خط نستعلیق در نوشتن یک متن یا یک صفحه می‌پردازیم.

ابتدا به سرمشق‌ها خوب نگاه کنید (مشق نظری) و سعی کنید شکل‌ها و فاصله‌ها را به‌خاطر بسپارید سپس از بین کلمات سرمشق آنهایی را که کمتر مشق کرده‌اید یا تاکنون ننوخته‌اید تمرین کنید و در ادامه با کمک سرمشق کم‌رنگ، متن را بازنویسی کنید (مشق عملی) بعد از این خواهید دید با کمی دقت و حوصله می‌توانید در فضای خالی انتهای هر سرمشق، خودتان متن موردنظر را به‌زیبایی تحریر کنید.

با کمک کلمات کم‌رنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید.

بیگیتی به از راستی پشیه نیست ز کژی به سیر هیچ اندیشه نیست

سخن گفتن کز زبیا رگی است به بیچارگان بر باید گریست

هر آن کو که گردد به گرد دروغ سمکاه خویش و بی فروغ

همه راستی کن که از راستی نیاید به کار اندرون کاستی

بیگیتی به از راستی پشیه نیست ز کژی به سیر هیچ اندیشه نیست

سخن گفتن کز زبیا رگی است به بیچارگان بر باید گریست

هر آن کو که گردد به گرد دروغ سمکاه خویش و بی فروغ

همه راستی کن که از راستی نیاید به کار اندرون کاستی

با کمک کلمات کمرنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید سپس در پایین صفحه شبیه نمونه‌ی بالا بنویسید.

بگیتی به از راستی پشیم نیست ز کژی به تیر هیچ اندیشه نیست

سخن گفتن کز زبیا رگی است به بچارگان بر باید گریست

هر آن گو که گردد به کرد دروغ سکاره خوانمش و بی فروغ

همه راستی کن که از راستی نیاید به کار اندرون کاستی

زیبانیسی متن

با کمک کلمات کم‌رنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید.

باد بهاری وزید از طرف مرغزار باز به گردون رسید ناله‌ی هر مرغزار
 خیز و غنیمت شمار جنبش باد بر بوی ناله‌ی موزون مرغ بوی خوش لاله‌زار
 هر گل و برگ که هست یاد خدا می‌کند بلبل و قمری چه خواند یاد خداوندگار
 برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر درخشش قمری ست معرفت کردگار
 باد بهاری وزید از طرف مرغزار باز به گردون رسید ناله‌ی هر مرغزار
 خیز و غنیمت شمار جنبش باد بر بوی ناله‌ی موزون مرغ بوی خوش لاله‌زار
 هر گل و برگ که هست یاد خدا می‌کند بلبل و قمری چه خواند یاد خداوندگار
 برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر درخشش قمری ست معرفت کردگار

با کمک کلمات کمرنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید سپس در پایین صفحه شبیه
نمونه‌ی بالا بنویسید.

باد بهاری وزید از طرف مرغ‌اُ باز به کردون رسید ناله‌ی هر مرغ ز اُ
خیز و غمت شمار جنبش باد در سح ناله‌ی موزون مرغ بوی خوش لاله ز اُ
هر گل و برگ که هست یاد خدا کند بلبل و قمری چه خواند یاد خداوند گاه
برک در خان سبز در نظر هوشیا هر ورقش دفتر است معرفت کردگاه

زیبانشوی متن

با کمک کلمات که رنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید.

یک روز غروب وقتی دهقان از مزرعه به خانه برمیگشت
از لانه‌ی غازها صدایی شنید دهقان از جایی گفت چه صدایی عجیبی
حتمأً روباه است پس به طرف لانه‌ی غازها دوید روباه را از
لانه‌ی غازها بیدون کرد

یک روز غروب وقتی دهقان از مزرعه به خانه برمیگشت
از لانه‌ی غازها صدایی شنید دهقان از جایی گفت چه صدایی عجیبی
حتمأً روباه است پس به طرف لانه‌ی غازها دوید روباه را از
لانه‌ی غازها بیدون کرد

با کمک کلمات کمرنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید سپس در پایین صفحه شبیه نمونه‌ی بالا بنویسید.

یک روز غروب وقتی دهمقان از فرعه به خانه برمی‌گشت
از لانه‌ی غازها صدایی شنید دهمقان از جایی گفت چه صدایی
حتماً روباه است پس به طرف لانه‌ی غازها دوید روباه را از
لانه‌ی غازها بیرون کرد

زیبانویسی متن

دریا قلی! رکاب بن یا علی بگو

چشم انتظار بهمت تو دین و مین است

فردا اگر درنگ کنی کوچه های شهر میدان جنگ تن به تن و تانک باتن است

از راه اگر بمانی و روشن شود هوا تکلیف شهر خاطره های تو روشن است

دریا قلی! به وسعت دریاست نام تو

تاریخ در تلفظ نام تو الکن است

با کمک کلمات کمرنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید سپس در پایین صفحه شبیه
نمونه‌ی بالا بنویسید.

دریاقلی! رکاب بن یاعلی بگو

چشم انتظار بهمت تو دین و مهن است

خدا اگر درنگ کنی کوچ‌های شهر میدان جنگ تن به تن و تانک با تن است

از راه اگر بمانی و روشن شود هوا تکلیف شهر خاطره‌های تو روشن است

دریاقلی! به وعت دریاست نام تو

تاریخ در تلفظ نام تو الکن است

زیبانویسی متن

با کمک کلمات کم‌رنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید.

امروز شاخه‌ی دیگری از درخت توت شکست و بر زمین افتاد

درخت توت آبی کشید و به درخت بید در آن سوسه باغ

که کودکان کاری به کارش نداشتند خیره شد

امروز شاخه‌ی دیگری از درخت توت شکست و بر زمین افتاد

درخت توت آبی کشید و به درخت بید در آن سوسه باغ

که کودکان کاری به کارش نداشتند خیره شد

با کمک کلمات کمرنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید سپس در پایین صفحه شبیه
نمونه‌ی بالا بنویسید.

امروز شاخ‌های دیگری از درخت توت شکست و بر زمین افتاد

درخت توت آبی کشید و به درخت بید در آن سوز غ

که کودکان کاری به کارش نداشتند خیره شد

خودنگاره‌ی استاد کیخسرو خروش

چهره ماندگار

اردیبهشت ماه سال ۱۳۲۰ در تهران به دنیا آمد
 پس از گذراندن تحصیلات اولیه، در سال ۱۳۴۱ با عنوان رتبه اول کنکور
 وارد دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران شد
 یکم خرداد و خروش از چهره های ماندگار هنر معاصر ایران است وی خوشنویسی را
 نزد سید حسین میرخانی فرا گرفت و در نقاشی از محضر علی محمد حیدریان بهره های بر
 کتابت دیوان حافظ، خسرو شیرین، سفرنامه ناصر خسرو و... از جمله سی و پنج
 کتابی است که تاکنون خوشنویسی کرده است
 علاوه بر اینها مهارت ویژه او در تصویرگری چهره و طبیعت سازی، از او
 نقاشی واقع گرا ساخته که تابلوهایش زینت بخش موزه های ایران و جهان است

با کمک کلمات کم‌رنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید سپس در صفحه‌ی مقابل
شبیه نمونه بنویسید.

اردیبهشت ماه سال ۱۳۲۰ در تهران به دنیا آمد

پس از گذراندن تحصیلات اولیه، در سال ۱۳۴۱ با عنوان رتبه اول کنکور

وارد دانشگاه هنرهای زیبای دانشگاه تهران شد

یک‌خبر و خوش از چهره‌های ماندگار هنر معاصر ایران است می‌خوشنویسی!

نزد سید حسین میرخانی فراگرفت در نقاشی از محضر علی محمد حیدریان بهره‌مند

کتابت دیوان حافظ، خسرو شیرین، سفرنامه ناصر خسرو و... از جمله سی‌وپنج

کتابی است که تاکنون خوشنویسی کرده است

علاوه بر اینها مهارت ویژه او در تصویرگری چهره و طبیعت سازی، از او

نقاشی واقع‌گرا ساخته که تا بلوغش زینت بخش موزه‌های ایران و جهان است

زیبانیسی متن

با کمک کلمات کم‌رنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید.

ز بهر نیایش سرون شست	ز بهر نیایش سرون شست
یکی پاک جای پرشسخت	یکی پاک جای پرشسخت
از آن پس همداد از بر خاک مر	از آن پس همداد از بر خاک مر
چنین گفت کای داور دادگر	چنین گفت کای داور دادگر
ز هر بد تو بی بندگان اینا	ز هر بد تو بی بندگان اینا
تو دادی مرا کردی و دستگاه	تو دادی مرا کردی و دستگاه
چو خواهی که نامت بود جاودان	چو خواهی که نامت بود جاودان
مکن نام نیک بزرگان نهان	مکن نام نیک بزرگان نهان

با کمک کلمات کمرنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید سپس در مقابل شبیه نمونه بنویسید.

ز بهر نیایش سرون بشست

یکی پاک جای پر تشبخت

از آن پس بخت از بر خاک سر

چنین گفت گای داوردادگر

ز هر بد تو بی بندگان اناه

تو دادی مرا کردی و دستگاه

چو خواهی که نامت بود جاودان

مکن نام نیک بزرگان نهان

حکایت بازار گانه را دیدم صد و پنجاه شتر بار داشت چپ بند و سقا
 شتر دوزیر کس ملایم و خوش برده همه شب نیامید از سخنان پریشان
 و فلان انبارم تبرکتان است و فلان بصاعت بنفرتن ایمن قبایه فلان
 زمین و سلاخیر از فلک زمین گام و خاطر بسکند ریه دارم که هریش خوش است
 باغتر نه دایمی منرب شدش است سیرا مغزی گیر پیش است لکرا
 کرده شوقیت عمر بگویشتم و ترک تبارت کنم گفتم ان که هست گفت که
 پاری بچین خوار هم بودن و شینه و اقمیر گراف دارد و زانجا چینی بزم
 و دیبای رومی بنه و پولاد هندی بکب بکسیه صبی و بر دینانی پاس
 از ان پس ترک نفر کنم و بر کانی شتم انصاف از این ما خویا چند ان فرود
 و طاق گعاش از پس گفت سدی تو زرخشی گوی از انها که دیمیا
 گفتم ان شینه سی که قمر تاجری دیبایان در افا و دستر گچ شمشیر
 دارد یا قنعت پرکنه یا خاک گور گانه مفضل کاتبان سابق

بازرگانی را دیدم صد و پنجاه شتر بار داشت و چل بنده خدمتگا

شی در جزیره کیش مرا به حجره خویش برده

همه شب نیارمید از سخن های پریشان گفتن

که فلان انبارم به ترکستان است و فلان بصاعت به هندوستان

این قباله فلان بن و فلان چیر را فلان کس ضمن

گاه گفتی خاطر اسکندریه دارم که هوایش خوش است

و باز گفتی نه دریای مغرب موش است

با کمک کلمات کمرنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید سپس در صفحه‌ی مقابل
شبیه نمونه بنویسید.

بازرگانی را دیدم صد و پنجاه شتر بار داشت و چهل بنده خدمتگا

شی در جزیره کیش مرا به حجره خویش برده

همه شب نیارمید از سخن های پریشان گفتن

که فلان انبارم به ترکستان است و فلان بضاعت به هندوستان

این قباله فلان مین و فلان چسیرا فلان کس ضمن

گاه گفتی خاطر اسکندریه دارم که هوایش خوش است

و باز گفتی نه دریای مغرب مشوش است

مقرر این است
نوشته تا رسید معلوم شد که بعضی حاشی

و کتاب و احوالی که دارم دیوان حکیم شاه صفی شریف

تمام گفته اند و از این همه بنابر رخصت می خواهم

محض نیست تا دیرم رفته از فی رخصت حق و

که غفلت گفته و کتاب تمام در نزد و چون در

از کتابی را می بینم که معرفت عالی عتیق

در جزوهای دیگر را هم می بینم با شایسته و

و شواهد گفته بفرستد که در این مورد محبت

هم در این عید پس راجع به عتیق عالی نوشته اند

می قالی بقول هر چه از جانب فرستد هر کس

که در خط و کتاب نیست تا با پدر از این کتاب

فرستادش بخوانم کرد ۳ به بعضی ۱۳۰۹

زیبانویسی متن

با کمک کلمات کم‌رنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید.

نوشته‌شمارسید و معلوم شد که به اقتضای حق‌شناسی و نجابت ادبی که دایر
دیوان حکیم نیایی سفارشی مرا نوشته تمام کرده‌اید و از این جهت نهایت
رضامندی حاصل گشته بر مراتب محبتی که نسبت به شما دارم افزود آفرین
حفظ حقوق و انسانیت شما

نوشته‌شمارسید و معلوم شد که به اقتضای حق‌شناسی و نجابت ادبی که دایر
دیوان حکیم نیایی سفارشی مرا نوشته تمام کرده‌اید و از این جهت نهایت
رضامندی حاصل گشته بر مراتب محبتی که نسبت به شما دارم افزود آفرین
حفظ حقوق و انسانیت شما

با کمک کلمات کمرنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید سپس در پایین صفحه شبیه نمونه‌ی بالا بنویسید.

نوشته‌ها رسید و معلوم شد که به اقصای حق‌شناسی و نجابت ادبی که دایره
دیوان حکیم نیایی سفارشی‌ها را نوشته تمام کرده‌اید و از این جهت نهایت
رضامندی حاصل گشته بر مراتب محبتی که نسبت به شما دارم افزود آفرین
خط حقوق و انسانیت شما

جان پهلوان

همه اورا جان پهلوان می نامند چرا که علاوه بر قهرمانی
در طول زندگی کوتاهش همواره یار و عشقوار مردم بود و جوانمردانه زندگی می کرد
نامش غلامرضا بود بچی خانی آباد بختران و متولد ۱۳۰۹
تختی از کشتی گیران بنام و دارای مدال های رنگارنگ المپیک
قهرمانی جهان و سه سال پی در پی برنده بازو سپهلوانی ایران بود
یادش جاودان و نامش ماندگار

با کمک کلمات کم‌رنگ متن سرمشق را بازنویسی کنید سپس در صفحه‌ی مقابل
شبیه نمونه بنویسید.

جهان پهلوان

همه‌اوجان پهلوان می‌نامند چرا که علاوه بر قهرمانی
در طول زندگی کوتاهش همواره یار و عنبر مردم بود و جوانمردانه زندگی می‌کرد
نامش غلامرضا بود بچه‌ی خانی آباد بختران و متولد ۱۳۰۹
تختی از کشتی‌گیران بنام و دارای مدال‌های رنگارنگ المپیک
قهرمانی جهان و سه سال پی‌درپی برنده بازو و بند پهلوانی ایران بود
یادش جاودان باشد نامش ماندگار

